

MØTEINNKALLING

Formannskapet

Formannskapet avholder ekstraordinært møte den 16.06.2016 klokka 10:00 på Rådhuset.

Innkalte til møtet:

Funksjon	Navn
Ordfører	Terje Wikstrøm
Varaordfører	Jan Arvid Johansen
Medlem	Grete Svendsen
Medlem	Robert Wilhelmsen
Medlem	Yngve Nilsen

Dersom du ikke kan møte må du melde fra til servicekontoret, på tlf. 78415555, så snart som mulig.

Forfallsgrunn må oppgis.

Varamedlemmer innkalles etter nærmere varsel.

Saksdokumentene er utlagt til gjennomsyn på servicekontoret og biblioteket.

Kvalsund 09.06.2016

Terje Wikstrøm
ordfører
(Sign.)

SAKSLISTE

Utvalgssakstype/nr. Arkivsaksnr.
Tittel

32/16 16/423

**FISKEBRUKET - TVANGSAVVIKLING OG MULIGHET FOR
KVALSUND KOMMUNE**

33/16 14/556

**KOMMUNEREFORMEN - SAMMENSLÅING MED
HAMMERFEST KOMMUNE**

SAKSFREMLEGG
KVALSUND KOMMUNE
Formannskapet

Saksbehandler: Truls Olufsen Mehus

Arkiv: U01

Arkivsaksnr.: 16/423

Saksnr.: Utvalg

Møtedato

32/16 Formannskapet

16.06.2016

/ Kommunestyret

**FISKEBRUKET - TVANGSAVVIKLING OG MULIGHET FOR
KVALSUND KOMMUNE**

Ordførers innstilling:

Saken legges frem uten ordførers innstilling.

VEDLEGG:

1 a) Orca North Cape AS Tvangsavviklingsbo

1 b) Epost vedrørende Tvangsavvikling ved Advokat Rønning og Kirkesæter

2 Gjennomført Forprosjekt Kjøp av Kvalsundbruket – Kvalsund Fiskeproduksjon AS S.U.S.

- Prosjektstøtte fra Hammerfest Kommunes Næringsfond
- *Unntatt offentlighet*

3 a) Verdivurdering av Kvalsundbruket

3 b) Noter til verdivurdering

4 Arealer 1: Eksisterende arealer knyttet til Kvalsundbruket

5 Arealer 2: Forslag til nye næringsarealer knyttet til Kvalsundbruket

6 Kommuneplanens samfunnsdel pkt 3 Næringsliv og kompetanse - 1. avsnitt

7 Uttalelse fra teknisk avdeling

8 Kvoter og aktører i Samarbeidsgruppa Kvalsund Fiskeindustri

9 Inntektsmodell ved moderne drift på fiskebruk

10 Momenter ved en framtidig leiekontrakt ved utleie av Kvalsundbruket

11 Nesseby Kommune bygger nytt fiskebruk – går inn med kr 3 mill

12 Høringsnotat «Næringsutvikling i sjøsamiske samfunn» fra Sametinget

SAKSOPPLYSNINGER:

A: Kvalsundbruket har i en årrekke vært en viktig faktor som medførte at fiskerinæring utgjorde en stor del av kommunens næringsliv. Opphør av fiskemottak over en årrekke har redusert aktive fiskere fra 33 til 17, og det har ikke vært rekruttering blant yngre.

B: Kvalsundbrukets siste drift opphørte i 2010 med bedriften ORCA NORTH CAPE AS som eier av tomt og bygningsmasse. Planen til Orca North Cape AS var å bedrive skalldyrmottak, men dette ble omsider endret til småskala fiskemottak som omsatte for ca 5 mill i 2008 og 2009 før det stengte i 2010. Siden 2012 har bygget vært lagt ut for tvangssalg hos Eiendomsmegler 1 og det ble mottatt bud i 2014 på kr 1.7 mill som eneste bud. Daværende takst var satt til kr 3.3 mill. Budet ble derfor avslått av pantehaver Bendixen Transport AS i Danmark.

C: Februar 2015 iverksetter en gruppe fiskeriaktører et prosjekt kalt «*Kvalsund Fiskeproduksjon AS S.U.S.*», se [vedlegg 8] «*Kvoter og aktører i interessegruppa for Kvalsundbruket.*». Aktørene initierer til dialog med KK og Hammerfest Kommune. Arbeid med avklaringer rundt re-etablering av Kvalsundbruket i gangsettes, og det gjennomføres møter med daværende næringssjef. Hammerfest Kommune blir også kontaktet og etter møtevirksomhet med begge kommunene produseres en søknad til Hammerfests Næringsfond som blir støttet for å gjøre en endelig prosjektrapport. Hammerfest er med i denne fasen på grunn av deres interne klausul på næringsavdelingen som sier at «*Det som er bra for Kvalsund, er bra for Hammerfest.*».

D: Prosjektrapportens resultat presenterer utfordringer og muligheter ved drift av Kvalsundbruket, se [vedlegg 2] «*Gjennomført Forprosjekt Kjøp av Kvalsundbruket.*» Det fremkommer at det er flere avklaringer og mangler som kompliserer videre framdrift. Det er enighet med teknisk avdeling i KK at tomten bør reguleres for å unngå problematikk innen adkomst og logistikk. Se [vedlegg 7] «*Uttalelse fra teknisk avdeling.*». Etter møter gjennom hele 2015 og i 2015 med representanter fra UU, daværende og ny ordfører, daværende og ny næringssjef, samt daværende rådmann var det enighet at KK arbeider for å ivareta kommunale interesser. Særlig vedrørende arealforholdene og logistikk rundt bruket. Kommunen skulle ta dialogen videre med selger av bruket og det var på bakgrunn av dette at ny verdivurdering skulle utføres.

E: Ny verdivurdering gjøres februar 2016 på bakgrunn av prosjektrapporten, se [vedlegg 3] a) «*Verdivurdering av Kvalsundbruket.*». Denne verdivurderingen presenterer en salgspris på kr 1,55 mill. Etter nylig befaring i april 2016, oppdages ytterligere mangler som ikke er tatt med i verdivurderingen og er beskrevet i [vedlegg

3] b) «*Noter til verditakst*». Fra dette punktet av stanser prosessen opp, da KK er uten næringsjef i perioden februar-april, kontakt med selger uteblir.

F: 29.04.2016 er det avsagt kjennelse om tvangsoppløring i boet til Orca North Cape AS og avviklingselskap opprettes av bostyrer Adv Alf I Kirkesæther, se [vedlegg 1 a)] «*Orca North Cape AS Tvangsavviklingsbo*». Tvangsavviklingen får KK informasjon om den 25.05.2016, og det gjøres en henvendelse til advokat, se [vedlegg 1 b)] «*Epost vedrørende Tvangsavvikling ved Advokat Rønning og Kirkesæter*». Dette medfører at prosessens planlagte tidslinje forkortes og dermed endrer innstillingen til interessegruppen i Kvalsund Fiskeproduksjon S.U.S. Dette da det fortsatt gjenstår temaer som ikke er avklart og flere mangler i Kvalsundbruket som det nå ikke er tid til å belyse og vurdere opp mot pris. Bostyrer ønsker å få saken utført raskt, og den raskeste måten er å overføre eiendommen til panthaver som er Bendixen Transport AS, et Dansk transportselskap. Panthavers krav er ca 2,7 mill NOK i boet. Dermed er kravet langt høyere enn verdivurderingen som er utført, særlig med tanke på at noter på ytterligere mangler ikke er tatt i betraktning.

G: Betydningen av fiskebruk i små kystkommuner:

Effekten av et fiskebruk som ikke har vært skikkelig i drift siden 2009, er at Kvalsund kommune har blitt den kommunen i Finnmark med færrest fiskere og færrest registrerte fiskebåter, og som på få år har hatt størst prosentvis frafall i næringen. Mens de små kystsamfunnene i Øst-Finnmark har opplevd stor økning i tidsrommet 2008-2015, selv Nesseby som ligger innerst i Varangerfjorden har hatt over 50% økning fra 15- 23 fiskere og et etablert fiskebruk, mens Gamvik er økt fra 50 til 87 med hele 7 fiskebruk. Nesseby kommune har kommentert pr telefon at de ikke ønsker å risikere at private aktører skal legge ned og stenge fiskebruket. Derfor har de satt av 3 mill NOK til å bygge nytt fiskebruk, og søkt midler hos Sametinget og Råfisklaget. Bygget leier de så ut til kommersielle aktører for å drifte. Dersom aktørene avvikler driften, kan bygget enkelt leies ut til andre som vil kjøpe og selge fisk. Fiskerinæringen blir tryggere for de som jobber i fiskeriet, både på sjøen og på land, se [vedlegg 11] «*Nesseby kommune bygger nytt fiskebruk*».

H: Nye konkurransefordeler - endringer i fiskeri og rammebetingelser 2012 - 2016

Mye av veksten i øst skyldes kvoten på kongekrabben, og det er sterke signaler at det åpnes for kvote også i Vest-Finnmark fra 1. januar. Dersom dette skjer vil det bety en økt inntekt på ca 750.000 kr årlig pr fisker. Det forventes at yrket i vest også blir mer attraktivt ved dette og at en andel av «*kvoteflyktningene*» som har flyttet bostedsadresse øst i fylket, nå flytter tilbake til vest igjen.

I tillegg ble det i 2012 etablert et eget kvotetillegg kalt «Kystfiskekvota» eller «Helgakvota» som medførte et påslag i kvote for 2016 på hele 16 tonn for fiskere i Finnmark.

Dette har gitt økt inntektsgrunnlag for kystfiskeflåtens Gruppe II også kalt «Åpen Gruppe» og har vært med på veksten innen fiskeriet ellers i Finnmark.

Regjeringen har vedtatt en egen industri særlig for Finnmark til å øke tilgang på fersk fisk ved å gi tilskudsordninger for etablering av «torskehotell». For at det skal være interessant å levere levendelagret fisk, trekkes kun 50% av slike leveranser av fiskernes kvote. Det betyr at fiskeren i teorien har fordoblet sitt inntektsgrunnlag om han kun leverer levende fisk.

Det å være fisker i dag, er langt bedre tilrettelagt, både på driftssiden, men også støtteordninger for å komme i gang. Dette er en næring i oppblomstring som det satses på.

I: Støtteordninger til fiskeri

En kommune uten fiskemottak vil ha større vansker med å få vekst i fiskerinæring, og verdiskapningen fiskeriet utgjør, tilfaller andre kommuner. Men de sjøsamiske kommunene trenger ikke trekke hele lasset selv, da Sametinget har støtteordninger til driftsselskap, til fiskebåter og nye etablerere innen serviceindustri til fiskeri. I tillegg er Råfisklaget og Norges Fiskarlag med støtteordninger til mottaksetablerere for drift. Aktører med nye ideer og markeder kan søke Innovasjon Norge om støtte og lån. Fylkeskommunen gir lån til nye fiskebåt-etableringer med inntil 20% av beløpet. Sametinget dekker 35% med tilskudd til båt og 35% i tilskudd til produksjonsutstyr. I tillegg til KK næringsfond som kan bidra til vekst og etableringer.

J: Dagens status på Samarbeidsgruppen Kvalsund Fiskeindustri

Gruppen består av 8 båter med total fangstkvantum på 3 810 000 kg, altså 3810 tonn. Fangstverdi for dette kvantum utgjør kr 42,5 mill kr. Se [vedlegg 8] «*kvoter og aktører i samarbeidsgruppa.*» I tillegg er det 6 fartøyeiere lokalt som naturlig vil ønske å levere lokalt på fiskebruk i Kvalsund. Medregnet fangstkvantum for disse 6 fartøyeierne er ikke regnet inn, og det er heller ikke tatt høyde for not-båter som kan levere opptil 400 tonn pr båt, ei heller andre regionale båter som følger fisken. Dersom trålere skal kunne levere, må kaia mudres, men trålere har levert til Kvalsundbruket tidligere så det er en mulighet.

Det er Samarbeidsgruppens totale kvote som utgjør grunnlaget for å etablere fiskebruket. De ønsker å ivareta verdistigningen lokalt, slik at de kan få bedre pris for sin fangst, og levere der de bor. Det er ikke tatt med i betrakningen at kvoten dobles, dersom det leveres til levendelagring / torskehotell. Dette insentivet er i etablering for å bygge opp levendelagring som kvalitetsprodukt, og betyr at fiskere som leverer til

levendelagring, får bare halve leveransen trukket fra sin kvote. Hvilket betyr doubling av kvote for de som fisker til levendelagring. Levendelagring av kvitfisk og torskehotell er en industri som det gis støttes til utvikling av, og de som driver i dag har utfordringer knyttet til slakting. Et fiskebruk som kan tilby slakting av levendelagret fisk, vil dermed få en ny inntektskilde.

Moderne fiskebruk skal ikke drives slik som før. Det er ikke lenger pallevekt og is som er forretningsmodellen. Moderne fiskebruk skal kunne slakte levendelagret fisk, både laks men særlig hvitfisk som torsk på torskehotellene. Fiskebruk skal ta i mot, foredle og forhandle skalldyr og fisk, og all fangst kan nå selges online med noen tastetrykk på Norwegian Fish Auction - www.nfa.no.

Det har aldri vært enklere å være fiskeselger i Norge, såfremt man ikke er fastlåst på en øy med begrenset logsistikk.

K: Hva er «Kvalsundbruket» pr juni 2016?

I følge verdivurdering [vedlegg 3 a)] utgjør tomten 5505m² med verdi kr 1.550.000,- og brer seg ut slik det fremkommer fra tegning i [vedlegg 4]. Medfølgende denne grunnflata er et bygg bestående av to deler. Bygget er i dårlig forfatning og har behov for store utbedringer både utvendig og innvendig. Se også [vedlegg 3b)] med noter til verdivurderingen som peker på byggets mangler som ikke er tatt høyde for i verdivurderingen. Byggets verdi alene er ikke av nevneverdig størrelse, og det er derfor det heller ikke er kommet inn bud på dette de siste to år. Tomteverdien er satt til ca 400.000,- kr.

L: Hva er estimert kostnad for å re-etablere drift i Kvalsundbruket?

Før det kan bli ny drift i Kvalsundbruket må det betydelige utbedringer til, slik som nytt utvendig tak, rennovering av innvendige flater og sikring av elektriske anlegg – se noter til verdivurdering. Forsiktige estimat på opprustingskostnader er fra kr 2,5 mill for å få bygget i forskriftsmessig stand til matproduksjon. I tillegg må produksjonsutstyr på plass for ca kr 2,5 mill, inkludert nytt kjøleanlegg og fryseanlegg, slaktelinje, produksjonslinje mm.

Dagens status er at fremtidig næringsktør må investere fra kr 5 mill for å igangsette ny drift i fiskemottak. Kjøpesum er ikke medregnet denen kostnaden.

M: Hvorfor gjør ikke samarbeidsgruppen et oppkjøp av Kvalsundbruket?

Pantehaver har kr 2,7 mill i krav i boet, og gjennom megler har de uttrykt at salgssum under kr 2 mill er uinteressant. Dette er uttrykt før tvangsavvikling ble kjent ovenfor nærings sjef i KK og til samarbeidsgruppen.

Samarbeidsgruppen er villig til, og evner å ta kostnaden med oppussing og innkjøp av produksjonsutstyr til verdi ca kr 5 mill. Men det er ikke forsvarlig for lokalt næringsliv å kjøpe Kvalsundbruket til en overpris når den reelle verdien er langt lavere enn hva panthaver krever, med de kostnader som må gjøres i etterkant av et kjøpet. Både bobestyrer og panthaver er informert om verdivurderingen og noter til verdivurderingen.

N: Hvorfor er KK involvert i saken?

Det er dette som er kjernen i saken, som gjør at KK må ta stilling til hva som skal gjøres: Kostnaden for å realisere drift er så stor, at det ikke er forsvarlig for næringsaktør å erverve eiendommen med bygget med mindre kjøpesum er langt lavere enn hva panthaver har uttrykt at de kan gå med på. Samarbeidsgruppen har på bakgrunn av utfordringene etterlyst hjelp fra KK med løsningsforslag. Problemene er allerede kartlagt.

For KK er området rundt Kvalsundbruket av offentlig interesse som ikke næringsaktører vektlegger: *sikring av adkomst og inndeleging nye industriområder med forbedret areal, som reguleres til fiskeriindustri*. Teknisk avdeling har uttrykt at kontroll over området er viktig for framtiden. For KK er det også en verdi at det oppstår ny aktivitet i fiskerinæringen og ringvirkningene dette kan gi samfunnet av arbeidsplasser og skatteinntekter.

SAKSVURDERING:

O: Hva vil et aktivt fiskebruk bety for Kvalsund?

At et aktivt fiskebruk vil gi positive ringvirkninger for samfunnet er det liten tvil om. Det er tydelig at rammebetingelsene er blitt bedre for fiskere siden 2010, og man ser vekst i andre kystkommuner som følge av disse endringene. Norsk fisk er blitt ettertraktet. Salgskanalene er digitalisert og kundene er tilgjengeliggjort på verdensmarkedet øyeblikkelig. Salg av fisk er ikke lenger en utfordring. Men å få tak i nok fisk kan være utfordrende, og er også derfor regjeringen satser på ferskfisk-hotell med de fordelene fiskerne får ved levering til slik produksjon. Derfor er ikke lenger et fiskebruk slik det tradisjonelt har vært, og det må rigges til ferskfisk-slakting, klippfisk / tørrfiskproduksjon, LUR-produksjon (Lite Utnyttede Ressurser) og ikke minst et godt solid omdømme blant fiskere og fiskekjøpere. Det at samarbeidsgruppa sitter på kvoteverdier på mer enn 40 mill kroner er en veldig god start og et godt grunnlag for drift i Kvalsundbruket.

P: Etableringer og rekruttering i Kvalsund ved ny drift i fiskemottak

I samarbeidsgruppen er det båter med hjemmehavn i Hammerfest og andre steder. Etablering av fiskemottak betyr på kort sikt at Kvalsund Kommune får fem nye bedrifter og fiskebåter registrert med sin kvote, se oversikt i [vedlegg 8]. Gruppen henter også med seg plastsveisebedriften Joto Polytech AS til Kvalsund som nå er registrert i Hammerfest. Bedriften har fiskebåtkunder i hele fylket som da vil måtte hente tonnevis av sine plastbestillinger i Kvalsund havn og oppdage leveringsmulighetene som finnes her.

Å jobbe i produksjon på et fiskebruk er lavterskelarbeid som ikke nødvendigvis krever utdanning. Dette betyr at nye tilflyttere, flyktninger med oppholdstillatelse og ungdom får tilgjengelig en ny jobbmulighet og inntektskilde. Forsølbuket i Hammerfest har mange flyktninger i aktivt arbeid, som støttes av NAV. Denne modellen betyr flere bein å stå på, bedre integrering og større sjangse for å skaffe seg karriere lokalt også senere i livet.

Gamvik-modellen er at kommunen kjøper fri en fiskebåt med skipper om sommeren mens ungdomskvoten er tilgjengelig. Her søker ungdom arbeid og ungdomskvoten er på hele kr 50.000,-. Dette sommerarbeidet innført av kommunen har vært en viktig faktor for deres rekruttering og vekst innen fiskeri.

Servicenæringer til fiskeri vil få grunnlag til å blomstre opp. Mekaniske tjenester, bøteri, egning og salg av lokale varer og tjenester. Bøteriet i Hammerfest er avviklet pga mangel på areal, slik at det kun er Forsøl som kan tilby dette, og de har sprengt

kapasitet. Det er regional vekst og regional etterspørsel innen fiskeri. Kvalsund har arealer og infrastruktur til å støtte slike etableringer. Det er flere gode støtteordninger som skal bidra til vekst og etablering i Kvalsund. Dersom arealer og infrastruktur er på plass, kan det forventes flere slike bedriftsetableringer i KK.

Q: Et aktivt fiskebruk vil gi positive ringvirkninger for samfunnet

Det ligger forventning om at Kvalsund Kommune som er en sjøsamisk kommune med hele tre statlige fiskerihavner, bør legge til rette for vekst innen fiskeri, se [vedlegg 12] «Høringsnotat for sjøsamiske samfunn». Notatet beskriver statusen i Finnmark sett fra et sjøsamisk næringsperspektiv og beskriver relevante strategier for å realisere vekst. Sametingets mål med næringsplanen for sjøsamiske samfunn er følgende: ***Sametinget arbeider for et sterkt og allsidig næringsliv som bygger opp og tar hensyn til samisk kultur, natur og miljø, og som danner grunnlag for livskraftige lokalsamfunn der mennesker ønsker å bo.***

Et fiskemottak er beviselig drivkraften for vekst og stabilitet i lokal fiskerinæring og det bør jobbes aktivt for å sikre slik drift. Realisering av fiskebruk er en betydelig sak for Kvalsund kommune, nå og i framtiden for å styrke og bevare livskraftige lokalsamfunn.

R: Hvordan KK skal bidra med å realisere vekst er derfor et viktig spørsmål.

Slik dagens situasjon er, finnes det tre muligheter for Kvalsund Komune i saken om å realisere aktivitet i fiskebruket:

- 1) KK forblir passiv – la markedet gå sin gang
- 2) KK tar eierskap – kjøpe aksjer ved etablering av driftsselskap
- 3) KK kjøper området med bygget – leier ut bygget og areal til driftsselskap

S: Forbehold 1 – ny arealinndeling rundt fiskebruket:

Ved etablering av nytt driftsselskap innen fiskeri i Kvalsundbruket må arealene ved bygget reguleres, og KK må sikre tilgang til kommunal og offentlig eiendom og bygg. Dette er ikke løst på en god måte i dag. Les [vedlegg 7] «Uttalelse fra teknisk avdeling» der det fremkommer et kommunalt mål om å sikre adkomst og logistikk knyttet til områdene rundt fiskebruket. Dette har vært orienteringssak i formannskapet av tidl. næringssjef som ble støttet. For å unngå problematikk i framtiden bør dette på ordnes

opp, da det også gjør det enklere for framtidige næringsaktører å forholde seg til en bedre grenseinndeling.

Se [vedlegg 4] «*Arealer 1: Eksisterende arealer knyttet til Kvalsundbruket*» slik dagens arealinndeling ser ut for eksisterende eier av området. Forslaget er å endre dette på en måte som fremstår som mer fornuftig og løser floken. Se [vedlegg 5] «*Arealer 2: Forslag til nye næringsarealer knyttet til Kvalsundbruket*» der arealet reduseres med ca 60% fra 5505 m² til ca 2200 m² og det er sikret adkomst til statlig fiskerikai eiet av KK (som er i daglig bruk), servicebygg for fiskere eiet av KK (som er i daglig bruk) og renseanlegg eiet av KK. Tegningsforslaget er presentert teknisk sjef hos KK som vurderer den til å være en god løsning som gjør at kommunen får kontroll på det omkringliggende området. Arealplanen skal sikre at området er regulert til fiskeri.

T: Forbehold 2 – kort frist på tvangsavvikling

Bostyrer Adv. Alf Kirkesæter har skissert at det ønskes rask avklaring. Dersom det innen 24. juni ikke er meldt inn bud, vil Kvalsundbruket og området overdras til pantehaver Bendixen Transport AS i Danmark. KK må derfor beslutte raskest mulig hvilket engasjement som skal iversettes eller miste muligheten til å gjøre noe.

U: Videre følger vurdering av alternativene.

1) U1: Forbli passiv – la markedet gå sin gang

Dersom KK ikke foretar seg noe nå, vil pantehaver overdra eiendommen slik den fremstår i [vedlegg 4]. Dette betyr at 5505m² inkludert bygningsmasse og adkomst havner hos et utenlands firma, Bendixen Transport AS i Danmark. Ettersom eiendommen ikke er regulert til kun fiskerirettet næringsvirksomhet, vet vi ikke hva KK står ovenfor fra framtidig eier. Vi kjenner ikke pantehaver eller deres motiver. Det finnes en sannsynlighet at den nye aktøren kommer med ny aktivitet i framtiden, men det er umulig å forutse, og sjansen virker liten. KK mister ved bruk av passiv innfallsvinkel, mulighet til å få kontrollen over området, og får ikke mulighet til å si noe på hvem andre som eventuelt tar området i bruk. Passivitet er også et signal KK kommuniserer til de få aktørene innen fiskeri som enda er igjen i kommunen, ved å ikke foreta noe for næringen. Vekst innen fiskeri vil bli svært vanskelig og KKs omdømme knyttet til fiskeri kan bli langvarig negativ. Hvertfall hvis man i tillegg legger dette oppå kritikken knyttet til en Nussiretablering og sjødeponi. Sametinget oppfordrer til aktivitet, og støtter drift av fiskemottak. KK har tre statlige fiskerihavner, 17 fiskere og en passiv tilnærning betyr en risiko for næringen, at det ikke kommer til å bli mulig å levere fisk. Siden 2010 ser vi hva mangel på fiskemottak betyr for næringen og rekruttering. Men det finnes tross alt en mulighet for at noe skjer, men ingen i Kvalsud kan vite hva, hvem eller når, med en utenlandsk eier av tomt og område.

2) U2: Ta eierskap – kjøpe aksjer ved etablering av eiendomsselskap

KK initierer til eierskap ved å kjøpe aksjer i et eiendomsselskap som kjøper opp fiskebruket. Dette betyr at KK benytter midler fra investeringsfondet for å gå inn med kapital i eiendomsselskapet med et beløp som gjenspeiler engasjement og vilje fra KK. KK får en avtalt størrelsesorden på eiersiden. Eiendomsselskapet gjør oppkjøp av Kvalsundbruket og eier da området og bygget. Området reguleres som beskrevet i **pkt S** og kommunen kjøper opp arealet av eiendomsselskapet som ikke skal benyttes av fiskebruket. Eiendomsselskapet iverksetter oppussing og leier ut til driftsselskapet som starter fiskemottak og foredlingsproduksjon. Næringsaktør bør forvente en innsatsfaktor fra KK som er av betydning og som reduserer risikoen ved å måtte kjøpe området til overpris av pantehaver.

Et eierskap krever tydelige rammer og avtalepunkter om hvilket omfang og hvilket ansvar partene skal ha på eiersiden. Eiendomsselskapet blir ansvarlig for vedlikehold og tomten ovenfor leietakeren som er driftsselskapet. Fordelene ved et slikt forhold er at ved en konkurs i driftsselskapet, eies bygget forstst av partene som kjøpte det. Man har i tillegg fått kontroll på området som er av offentlig interesse. Næringsaktør sitter med redusert risiko ved at KK går inn på eiersiden, og kapitalen som KK skyter inn er det som gir grunnlag for å realisere fiskebruket.

Risikoen for KK er at eierskapet deles med andre aktører og at eiendomsselskapet er ansvarlig for vedlikehold og kostnader og andre forpliktelser ovenfor leietaker. Ved en eventuell avvikling eller konkurs av driftsselskapet kan det medføre problematikk. Dette da driftsselskapet eies av de samme aktørene som er medeier i eiendomsselskapet. De kan dermed utgjøre en motstand dersom nye aktører ønsker å etablere seg på Kvalsundbruket.

En annen risiko er at detaljene i en aksjeavtale verdørende ansvar og forpliktelser ikke er god nok. Et eksempel er Måsøy Kommune og fryselageret til kr 20 mill som er gjenstand for konflikter og advokatomkostninger. Der er avtalen om vedlikehold og forpliktelser ikke god nok, og ga rom for svært ulik tolkning.

Hammerfest Kommune er på eiersiden i Akkarfjordbruket til Kvalsvik, dette for å sikre at selskapet fikk lån. Hammerfest kommune gikk inn med kr 600.000,-. I tillegg er Hammerfest på eiersiden i andre fiskebruk i sin kommune. Motivasjonen for dette har vært for å realisere drift i de små og ha innsyn i de større med enorme kvoter knyttet til bruket.

Å være aksjonær i et konsortium av private aktører kan medføre utfordringer da KK ikke er i kontroll over hvilke bevegelser som gjøres. Med flertall i styret kan aktørene gjøre beslutninger i eiendomsselskapet som ikke KK ønsker å være med på. På den annen side så signaliserer et kommunalt eierskap seriositet, som

kan være attraktivt for fiskere og andre interessenter. I tillegg får KK førstehåndsinformasjon om hva som beveggers seg i næringen og hvilke utfordringer fiskere og fiskeriaktører har. Det kan gjøre KK til en godt rustet aktør i fiskerinæringen.

Risikoen er at dersom styret ønsker å selge eller avvikle, så står kommunen uten mulighet til å gjøre noe med dette uten flertall. En avvikling eller konkurs ved dårlig drift betyr at investeringen i aksjer er tapt i sin helhet, og man står ovenfor en ny runde med tvangssalg og et bruk som ikke er i drift.

3) U3: KK kjøper området med bygget – leier ut bygget og nytt areal

Denne løsningen betyr at KK kjøper bygget og området i sin helhet til den prisen det koster. Det er midler i investeringsbudsjett og i næringsfond til slike kostnader. Området reguleres som beskrevet i **pkt S**. På denne måten får KK kontroll på eiendom og arealregulering, de offentlige interesser blir ivaretatt. Verdien KK sitter på er arealet, adkomstreguleringen og bygget.

KK leier ut det nyregulerte arealet med bygget til Samarbeidsgruppa Kvalsund Fiskeindustri SUS. Leietaker blir ansvarlig for vedlikehold og tar påkostningene til opprusting og innkjøp. Leietaker slipper dermed kostnaden på oppkjøp og kan heller bruke midlene for å realisere drift og produksjon.

Dersom leietaker avvikler eller går konkurs, kan KK leie ut til nye aktører, og man unngår ødeleggende nedetid på bruket. Se [vedlegg 10] «*Momenter ved framtidig leiekontrakt*» der det er presentert forutsetninger for å inngå en eventuell leiekontrakt. KK vil med en slik leieavtale være sikret å i allefall betjene kostnaden ved oppkjøp av eiendommen. Andre fordeler er at dersom leietakeren etter oppussingen avvikler eller går konkurs, er at KK sitter med en oppusset versjon av Kvalsundbruket. Dette vil således virke mer attraktivt for en framtidig aktør å leie for å igangsette ny drift.

Risikoen ved dette er at KK ikke får leiet ut området dersom Samarbeidsgruppen opphører slik at Kvalsundbruket står brakk. I så måte taper KK på oppkjøpet av området. Men de offentlige interessene er endra sikret med fri adkomst og ny arealfordeling, i tillegg er området tilrettelagt for næring på en attraktiv måte. I den sammenheng har KK gjort sin del av jobben med tilrettelegging for fiskerinæring både på kort sikt og på lang sikt. Dette ved at man unngår at Kvalsundbruket har privat eier som kan legge ned, la det ligge til forfall og nekte å selge til nye aktører. Det er nedetid som gjør at det er frafall innen fiskeriet, der andre kommuner med aktive mottak opplever vekst og rekruttering.

Det vil være svært viktig med en tydelig leieavtale som sikres av advokater for å unngå problematikk og tolkninger. Denne løsningen vil på kort sikt være den som gjør at KK kan sikre seg området på best mulig måte.

V: Konklusjon / oppsummering

I følge kommuneplanens samfunnsdel se [vedlegg 6] Kommuneplanens samfunnsdel - fremgår det i pkt 3 «*Kvalsund har alltid vært en ressurskommune (...) innen fiskeri. (...) Slik er det enda. (...) Men nye tider, har nye krav, og det betyr nye utfordringer som bør løses.*»

Basert på dette bør KK løse situasjonen og jobbe på best måte for å realisere drift i et lokalt fiskebruk.

Fra de tre alternativene som er presentert, utgjør alle en viss risiko. Hvilken risiko som er høyest avhenger av hvilken verdi man tillegger de offentlige interessene med adkomst og arealinnndeling med ny regulering av området og eventuelt inntektstap dersom drift ikke starter opp.

Ved å ikke gjøre noe, alternativ U1 taper ikke kommunen sine investeringsmidler. Men dersom ingen aktivitet skjer, taper kommunen skatteinntekter, bedriftsetableringer, og det er stor sannsynlighet at det blir enda større frafall innen fiskeriet i KK. Denne løsningen anbefales derfor ikke.

Ved å velge alternativ U2, får kommunen den kontrollen man ønsker å oppnå ved å regulere arealet som beskrevet i pkt S. Risikoene ved denne løsningen er at det kan ta for lang tid å komme til enighet innen tidsfristene. Det andre å utsette på U2 er at ved en avvikling eller konkurs, er investeringsmidlene tapt, og man er tilbake der man er i dag.

Ved å velge alternativ U3, får kommunen den kontrollen man ønsker å oppnå ved å regulere arealet som beskrevet i pkt S. Risikoen er at leietakeren går konkurs, og man får ikke inn ny leietaker. I verste tilfelle kan kommunen vurdere salg av et godt regulert område og funksjonelt bygg som er opprustet av tidligere leietaker.

Basert på de tre løsningene ser alternativ U3 som den med lavest risiko og best gjennomføringsevne. Den løsningen kan også raskest gjennomføres for å sikre seg området.

Kvalsund Kommune bør involvere seg og på best mulig måte sikre de offentlige interesser beskrevet i saken, med tilrettelegging for ny næring og arealer, der samfunnet får anledning til å ta del i en vekstnæring som avhenger av et aktivt fiskemottak i hjemmehavnen sin.

Den beste måten for å oppnå dette på er å kjøpe området nå, regulere det i henhold til vedlegg 5 og leie ut Kvalsundbruket til Samarbeidsgruppens driftsselskap. Disse tar selv oppussingskostnaden og iverksetter drift mens KK tjener på leieinntekter, skatteinntekter, verdiøkning på området og nye bedriftsetableringer og arbeidsplasser.

Det er tilgjengelige midler i investeringsbudsjett og næringsfond til å gjennomføre alternativ U3.

Rådmannens tilråding:

Kvalsund kommunestyre vedtar å kjøpe eierinteresser i et selskap med formål å overta fiskebruket i Kvalsund. KK initierer til eierskap ved å kjøpe aksjer i et eiendomsselskap som kjøper opp fiskebruket. KK benytter midler fra investeringsfondet for å gå inn med kapital i eiendomsselskapet med et beløp som gjenspeiler engasjement og vilje fra KK. Eierandelen begrenser seg til maksimalt 1 MNOK og inntil 49 % av aksjene.

Gunnar Lillebo
rådmann

SAKSFREMLEGG
KVALSUND KOMMUNE
Formannskapet

Saksbehandler: Gunnar Lillebo

Arkiv: 030 &23

Arkivsaksnr.: 14/556

Saksnr.: Utvalg

Møtedato

33/16 Formannskapet

16.06.2016

/ Kommunestyret

**KOMMUNEREFORMEN -
SAMMENSLÅING MED HAMMERFEST KOMMUNE**

Ordførers innstilling:

Saken legges fram uten innstilling til formannskapet.

DOKUMENTER I SAKEN:

1. Statusbilde Kvalsund
2. Innspill fra folkemøtene
3. Rapport fra ungdomsseminar
4. Rapport - Kvalsund og Hammerfest sammenslåing
5. Rapport - Måsøy, Kvalsund, Nordkapp, Porsanger og Hammerfest – storkommune alternativ
6. Utredning av kommunereformens betydning for Kvalsund kommune
7. Intensjonsavtale Kvalsund og Hammerfest
8. Intensjonsavtale Måsøy, Kvalsund og Hammerfest
9. Brosjyre om kommunesammenslåing

SAKSOPPLYSNINGER:

Solberg-regjeringens tiltredelseserklæring sa at «Regjeringen vil gjennomføre en kommunereform, hvor det sørges for at nødvendige vedtak blir fattet i perioden...». «Regjeringen vil foreta en gjennomgang av oppgavene til fylkeskommunene, fylkesmennene og staten med sikte på å gi mer makt og myndighet til mer robuste kommuner.»

Kommunereformen er en velferdsreform. Det handler om bedre og sikrere velferdstjenester der folk bor, nå og i fremtiden; gode skoler, pleie og omsorg når vi blir eldre, trygge barnehager for barna våre. Det handler også om hva som skal til for å ta vare på de innbyggerne som trenger det aller mest:

- Barn som trenger barnevernet, rusavhengige, mennesker med psykiske helseutfordringer og de som faller utenfor.

Kommunereformen handler også om en bedre organisering i områder der både innbyggere og næringsliv daglig krysser flere kommunegrenser, og der større kommuner vil kunne gi en mer helhetlig og god planlegging til det beste for innbyggerne.

Stortinget har sluttet seg til følgende overordnede mål for reformen som vil være førende for kommunens arbeid:

- Økte krav til kapasitet og kompetanse:
- Veksten i oppgaver, flere rettighetsbaserte tjenester og befolkningsveksten har gjort kravene til kapasitet og kompetanse er betydelig skjerpet de siste 50 årene.
- Videre gjør den demografiske utviklingen at konkurransen om arbeidskraften vil øke i årene framover. Kommunene må konkurrere med andre samfunnssektorer om arbeidskraften.

Ut fra dette kan følgende utfordringer defineres for lokaldemokratiet:

- Lokaldemokratiet er knyttet både til kommunens makt og myndighet og omfanget av reelle beslutninger i kommunen, men også til mulighet for innbyggerne til å påvirke beslutninger som er viktige for hverdagen deres.
- Regjeringen peker på at etter hvert som oppgavene og ansvaret for kommunene er blitt flere og mer komplekse har det vokst fram flere interkommunale selskaper og økt statlig styring av kommunene. Det pekes på at interkommunale selskaper minsker mulighet til folkevalgt styring og kontroll. Videre uttrykkes det også at for sterk statlig styring utfordrer lokaldemokratiet legitimitet i befolkningen.
- Regjeringen mener at større kommuner vil redusere behovet for interkommunale selskaper og behovet for statlig styring.

Kriterier for gode og robuste kommuner.

Regjeringens nedsatte ekspertutvalg anbefaler ti kriterier som er rettet mot kommunene. Disse angir hva som skal til for at en kommune på en god måte skal kunne ivareta sine fire roller og oppgaveløsningen knyttet til disse.

Kriterier for kommunene:

1. Tilstrekkelig kapasitet
2. Relevant kompetanse
3. Tilstrekkelig distanse
4. Effektiv tjenesteproduksjon
5. Økonomisk soliditet
6. Valgfrihet
7. Funksjonelle samfunnsutviklingsområder
8. Høy politisk deltagelse
9. Lokal politisk styring
10. Lokal identitet

Milepæler i nasjonal prosess

- Innen 30. juni 2016: Kommunale vedtak om sammenslåing
- Høst 2016: Regjeringen vedtar Kongelig resolusjon om ny kommunestruktur. Ikrafttredelse 1.1.2018
- Vår 2017: Regjeringen fremmer en samlet proposisjon om ny kommunestruktur og om nye oppgaver til kommunene. Stortingsbehandling av proposisjonen. Ikrafttredelse 1.1.2020

Økonomiske virkemidler

Departementet vil dekke nødvendige engangskostnader ved sammenslåingen etter en standardisert modell.

Støtten til dekning av engangskostnadene differensieres etter antall kommuner og antall innbyggere i sammenslåingen. Minimum 5 mill kroner. Maks 65 mill. kroner.

Eksempler på engangskostnader:

- Engangskostnader med 2 kommuner inntil 20 000 innb. 20 mill.
- Engangskostnader med 3 kommuner inntil 20 000 innb..... 30 mill
- Engangskostnader med 4 kommuner inntil 20 000 innb..... 40 mill
- Engangskostnader 5 kommuner eller flere inntil 20 000 innb..... 50 mill

Dersom folketallet blir over 20 000 legges 5 mill. til pr. alternativ.

Kommuner som slår seg sammen vil kunne få reformstøtte for å lette overgangen til en ny kommune. Reformstøtten går til alle sammenslåtte kommuner med et minstebeløp på 5 millioner kroner per sammenslåing. Støtten er differensiert etter innbyggertall i den nye kommunen. Maksimalt beløp er 30 millioner kroner for de mest folkerike sammenslåingene

Eksempler på reformstøtte:

- 0 – 15 000 innbyggere 5 mill
- 15 – 30 000 innbyggere 20 mill

Dagens ordning med inndelingstilskuddet videreføres. Med dagens inndelingstilskudd får den nye sammenslåtte kommunen beholde tilskudd som om den fortsatt var to (eller flere) kommuner i 15 år etter sammenslåingen, før inndelingstilskuddet trappes ned over 5 år.

Prosess i Kvalsund kommune

Saksframlegget tar for seg hva som har skjedd i Kvalsund kommune i arbeidet med reformen og har med seg noe informasjon som er forelagt kommunestyret tidligere. Dette med respekt for de nye representantene i kommunestyret, som ikke har den hele historikken med seg.

Saken ble første gang behandlet i 2014. Da som en innledende sak sett i f t kommuneproposisjon 95 S - kommunereformen. Den gang ble det ikke tatt stilling til hvordan Kvalsund skulle forholde seg til videre prosess, men man var forberedt til å innlede nabosamtaler. Videre framdrift i saken ble ivaretatt av fylkesmannen i Finnmark (FmFi) og Hammerfest kommune. Hammerfest tok initiativ til felles møter med 5 andre kommuner. Disse møtene ble gjennomført i den hensikt å vurdere grunnlaget for en storkommune. Det bør anføres at det har vært gjennomført tidligere uformelle samtaler mellom Hammerfest og Kvalsund om et grunnlag for sammenslåing.

Prosessen startet med et møte 11. november 2014 med nabokommunene. Dette møtet kom i stand med bakgrunn med en invitasjon fra ordføreren i Hammerfest. Kommunene Nordkapp, Porsanger, Måsøy, Kvalsund og Hasvik ble invitert. Hasvik valgte å avstå fra å møte, noe som ble begrunnet med Hasviks deltakelse i «Øykommuneprosjektet». Konklusjonen fra møtet var at kommunene var enige om at videre samhandling skal skje og at det skulle gjennomføres en «Kommunereformkonferanse» 17.2.2015 hvor kommunene presenterte sine vurderinger.

Parallelt med dette arbeidet ble det påbegynt en oppgave fra FmFi med å utarbeide et statusbilde av egen kommune. Prosessen kan i korte trekk beskrives slik:

- Egen arbeidsgruppe ble nedsatt og det har vært gjennomført mange interne møter. Tillitsvalgt har vært representert i møtene
- Behandlinger i formannskap, utvalg og kommunestyret.
- Møter mellom aktuelle kommuner
- Folkemøter i Kvalsund og Kokelv
- Ungdomskonferanse – Måsøy, Kvalsund og Hammerfest deltok.
- Behandling av intensjonsavtaler. Disse er vedtatt av KST.
- Rådgivende folkeavstemning i Måsøy, Kvalsund og Hammerfest i perioden 18.5-30.5.2016.

Statusbilde av Kvalsund kommune

Det er utarbeidet et statusbilde for Kvalsund kommune. Oppsummert har Kvalsund tilstrekkelig med ressurser og muligheter til å være egen kommune, men har spesielle utfordringer innenfor enkelte tjenesteområder. Særsilt er rekruttering, kontinuitet og tjenestekvalitet på enkelte tjenesteområder vist seg å være noe problematisk (jf kommunebarometer).

Konklusjonen på dette statusbilde (2015) er som følger:

1. Tilstrekkelig kapasitet
Kommunen er sårbar på mange måter fordi antall personer og kapasiteten i hver avdeling er begrenset. Når noen av de slutter i en avdeling eller er syk i lengre tid er det ikke alltid lett å opprettholde nok kapasitet innen alle områder i de berørte avdelinger.
2. Relevant kompetanse
Det er ikke så uvanlig at antall personer med relevant kompetanse i de enkelte avdelinger begrenser seg til 1-2 stillinger. Slutter en av dem forsvinner kompetanse i betydelig grad, og det kan ta lang tid før tilsvarende kompetanse igjen finnes i de enkelte avdelinger.
3. Tilstrekkelig distanse
Dette er en utfordring som man spesielt har innen helse- og omsorg i små kommuner hvor folk stort sett kjenner hverandre. Konklusjonen i Kvalsund er at man håndterer denne utfordringen på en profesjonell og god måte.
4. Effektiv tjenesteproduksjon
Ved ledighet i sentrale stillinger og stor gjennomstrømning av personell er det ikke lett å sørge for en effektiv tjenesteproduksjon. Det tar alltid en viss tid før nye ansatte klarer å produsere så effektivt som ansatte med lang tjenestetid er i stand til.
5. Økonomisk soliditet
Kommunen har en stram økonomi med få muligheter til å øke tilbudene i særlig grad innen de ulike områder. Målsettingen om å ha et disposisjonsfond på ca. 10 % av driftsinntekten som fylkesmannen anbefaler er ikke nådd.
6. Valgfrihet
I en liten kommune som Kvalsund er det lite av alternative tilbud innen kommunal

sektor og heller ikke særlig av tilsvarende tilbud i privat regi. Valgfriheten er derfor liten.

7. Funksjonelle samfunnsutviklingsområder

I løpet av de siste årene har det vært lite av samfunnsutvikling på de fleste av områdene, bl.a. hva gjelder bedrifter, næringsutvikling, boligbygging, osv. Kommunen befinner seg i stor grad i en ventefase, og da spesielt med tanke på gruvedrift, nærings-/industriutvikling bl.a. på Markoppneset samt boligbygging. Alt dette kan imidlertid bli en realitet i løpet av 1-2 år, og dermed en betydelig endring for samfunnet i forhold til i dag.

8. Høy politisk deltakelse

Deltakelsen ved årets kommunevalg lå på om lag 60 % og som er det samme som for 4 år siden.

9. Lokal politisk styring

I de siste 4 år har AP hatt flertallet i formannskap og kommunestyret. Etter valget i 2015 er AP fortsatt det største partiet i nevnte politiske utvalg, men er nå avhengig av støtte fra annet parti for å sikre flertall i de nevnte politiske utvalg.

10. Lokal identitet

Gjennom prosjekt Bolyst samt LUK-prosjektet har en av de sentrale målsettinger vært å bidra til bedre omdømme i kommunen samt å styrke identiteten blant de som bor her. Imidlertid er dette fortsatt en stor utfordring i kommunen og som man må arbeide aktivt med i de kommende

Kommunereformens betydning for Kvalsund kommune

I løpet av januar måned ble det såkalte «0» alternativet utredet grundig. Sammendraget av denne vurdering var som følger:

Kvalsund kommune bør arbeide videre med å reorganisere og effektivisere tjenesten, særlig innenfor de store tjenesteområdene som helse og skole. Etablert struktur i Kvalsund er kostbar. Det kan stilles et spørsmål om denne kan opprettholdes over tid. Det er muligheter for økte inntekter er knyttet til industri- utvikling, gruvevirksomhet. Det antas at Kvalsund neppe har størrelse og struktur til å kunne opprettholde et tilfredsstillende tilbud av tjenester til befolkningen med utgangspunkt i dagens situasjon. Dersom det blir en etablering av større virksomhet og tilhørende arbeidsplasser, kan dette endres for Kvalsunds vedkommende.

Alternativet til sammenslåing er utvidet interkommunalt samarbeid. Staten gir ingen hjelp til en slik utvikling. Med en slik løsning vil man måtte avstå makt og myndighet fra kommunen. Fordelen med kommunalt samarbeid ligger i å samordne ressurser fra flere kommuner, men på den annen side betinger dette evne og vilje fra deltakende kommuner. Et slikt samarbeid har vist seg å være nyttig for KK. På den annen side er ofte lokalisering av arbeidsplasser og tjenester et vanskelig tema.

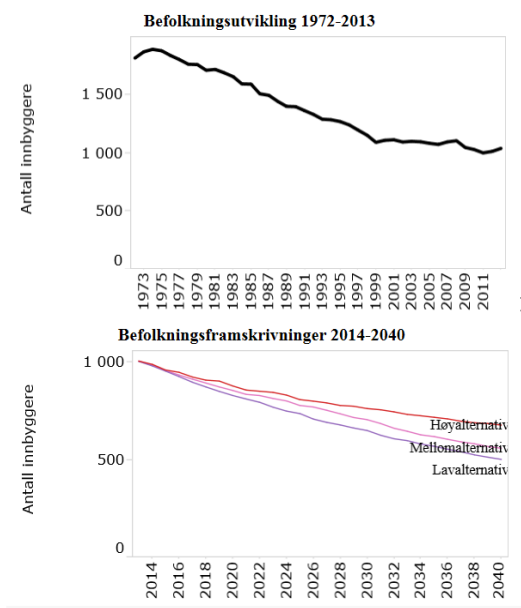
Kvalsund kommune vil sannsynligvis stå bedre rustet til å møte morgendagens utfordringer med en kommunesammenslåing. Dette sett i lys av gunstige økonomiske insentiver og muligheten til å samordne kommunale tjenester. Ulempen er åpenbart endrede muligheter for politisk styring og prioritering. Foruten dette vil lokaldemokratiske forhold påvirkes og kanskje svekkes ved en kommunesammenslåing.

Rapporten ble behandlet politisk og fikk sin tilslutning av kommunestyret i 18. februar under behandling av sak 10/16. Grunnlaget for den slutningen som er truffet med bakgrunn i overnevnte analyse – er gjengitt i tabellen nedenfor. «0» alternativet gjengis her som å konsolidere situasjonen.

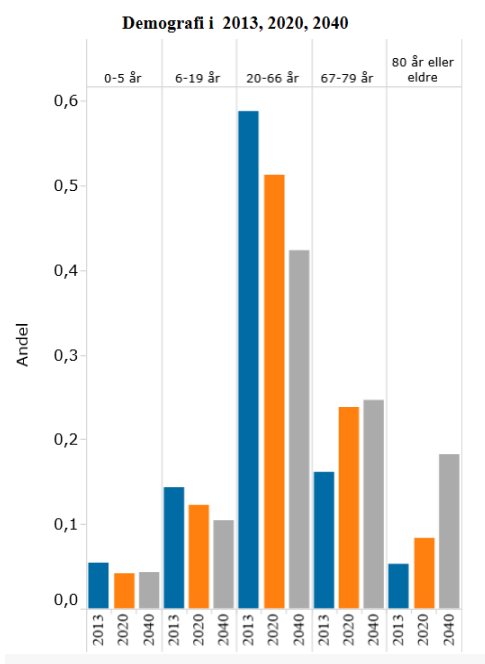
Alternativer	Pris tj.	Kapasitet	Tilbud	Tilgjehet	Lok demo	Kompetanse	Prioritering
Kommune sammenslåing	+	++	++	0/+	--	++	-
Interkommunalt org/samarbeid andre kom.	+	+	+	-	-	+	-
Konsolidere situasjon	0	-	-	0	0	-	0

Utviklingstrekk for Kvalsund kommune

Kommunen har over tid merket en nedgang i folketallet. Dette sammen med en stadig eldre befolkning gjør sitt til at forutsetningene for opprettholdelse av et tjenestetilbud desentralisert i kommunen er vanskelig. Grafen under viser befolkningsutviklingen i kommunen fra 1973 og framover, samt framskrivning av folketallet mot 2040. Trenden viser helt klart en negativ utvikling.

Dersom en ser på demografi sammensetningen i Kvalsund er det bekymringsverdig at andelen barn og unge viser en klar nedgang, og at aldersgruppen 20-66 (yrkesaktive) også reduseres. Derimot øker andelen eldre basert på tabellen fra SSB.

Konsekvensene av de utviklingstrekkene som tabellene gir uttrykk for, er blant annet nedleggelse av Neverfjord oppvekstsenter og etableringen av et nytt bo- og omsorgssenter i Kokelv. Den slutningen en kan trekke ut av dette, er et behov for omlegging av tjenestetilbudet i kommunen.

En annen faktor er at mange av de som har arbeid i kommunen er pendlere eller bor i kommunen midlertidig. Dvs. de leier bolig og legger beslag på kommunale leiligheter. Det er

allerede i dag for få leiligheter disponibelt, selv om kommunene har uforholdsmessig mange utleieenheter. Det kan slås fast at kommunen har en høy grad av pendling til andre kommuner.

Staten ønsker å overføre flere oppgaver til kommunene, og hevder at kommunen må være robuste og av en viss størrelse for å kunne ivareta dette. Det kan stilles et berettiget spørsmål om dette er mulig for KK med de begrensingene kommunen har med tanke på ressurser. Et annet forhold er også Statens vilje til å finansiere mindre kommuner for å kunne ivareta velferdsmessige oppgaver. Dette er forhold som har betydning for KK i framtiden.

Sammenslåing med Hammerfest og Måsøy kommune

Dette alternativet er en mulighet sett i lys av den prosessen som pågår nå. Det er ikke utarbeidet en særskilt rapport med dette alternativet. Årsaken er at det i prosessen ble jobbet med alternativet med fem kommuner. Det var først på slutten av prosessen at det ble avklart at Nordkapp og Porsanger ikke var med i en intensjonsavtale om sammenslåing.

Sammenslåing med Hammerfest kommune

Dette alternativet er omtalt å beskrevet i en egen utredning. Konklusjonen er at dette vil kunne gi positive effekter for begge kommunene. Hammerfest på sin side med et utvidet areal og muligheter for nærings- og samfunnsutvikling. For Kvalsunds vedkommende er det viktig å kunne opprettholde et godt og bredt tjenestetilbud som både er desentralisert og møter de behov innbyggerne har. Dette kan oppnås ved en sammenslåing.

Samiske forhold

Fylkesmannen har i brev av 29.03.2016 anmodet kommunene om å vurdere kommunereformen i lys av samiske spørsmål.

- Kommunens befolkningsstruktur og språkstatus
- Samisk barnehagetilbud og læringstilbud
- Samisk helsetilbud
- Samisk nærings- og arealbruk

Kommunene Måsøy, Kvalsund og Hammerfest er ikke språkforvaltningskommuner. Den samisktalende befolkningen vil komme ut i et ennå klarere mindretall ved en eventuell sammenslåing. Samisk står generelt svakt med unntak av Kokelv. En sammenslåingsprosess vil kunne ha en positiv påvirkning av språkstatusen i en større kommune da det planlegges et sjøsamisk språksenter i Kokelv – (se intensjonsavtale). Dersom dette ikke blir realisert, vil en sammenslåing ha liten innvirkning på språkstatusen i en stor kommune.

Det gis ikke et samisk språktilbud i barnehagene i Måsøy, Kvalsund og Hammerfest. I skolene blir det gitt språktilbud ved behov i tråd med loven enten på skolen, i annen skole i kommunen eller ved hospitering i annen kommune. Samisk tradisjon og kultur er tema både i barnehagene og i grunnskolene.

Det gis heller ikke et spesielt helsetilbud til den samiske delen av befolkningen.

I de tre kommunen er det flere reindriftsdistrikter. Dette vil sannsynligvis ikke bli påvirket i forbindelse ved en kommunesammenslåing. Ved en sammenslåing vil noen av reindrifutøverne måtte forholde seg til andre på administrativt og politisk nivå i den nye kommunen.

Intensjonsavtaler

Det er godkjent 2 intensjonsavtaler i KK. Den ene er med Hammerfest og den andre er med Måsøy og Hammerfest.

Innholdet i disse avtalene gir retning og ambisjoner i fm en eventuell sammenslåing. Avtalene er likelydende vedtatt av de andre kommunestyrene. Hovedtrekkene i avtalene følger følgende linjer:

Kommunene tar sikte på å slå seg sammen etter endte forhandlinger. Dette skal skje senest 1.1.2020. Vedtak om sammenslåing fattes juni 2016.

Målsetning:

Etablere en robust, livskraftig og attraktiv bo- og næringskommune.

- *Arbeide for utbygging av infrastruktur som vei, bredbånd og mobildekning i hele den nye kommunen.*
- *Sikre og videreutvikle kvalitet i tjenestene til innbyggerne.*
- *Styrke og sikre politisk deltagelse med et aktivt lokaldemokrati.*
- *Være en utviklende og attraktiv arbeidsplass.*
- *Ivareta og videreutvikle samarbeidet med nåværende og fremtidige partnere*
- *Kommunesenteret skal være i Hammerfest. Kommunnavnet er ikke avklart.*
- *Det legges opp til et desentralisert tjenestetilbud når det gjelder barnehager, skoler og pleie/omsorgstjenester.*
- *Det skal være servicesenter i Kvalsund og i Havøysund*
- *Ingen ansatte skal sies opp.*
- *Kommunene skal drives økonomisk forsvarlig fram til sammenslåingstidspunktet*

Folkeavstemning

I perioden 18-30. mai ble det gjennomført rådgivende folkeavstemninger i Hammerfest, Måsøy og Kvalsund kommune. Denne avstemningen ble også åpnet for ungdom som fyller 16 år innen utgangen av 2016. Som en ny ordning ble det åpnet for at innbyggerne kunne stemme elektronisk på internettet. Dette ble godt mottatt og 243 stemmer ble avgitt via internett i Kvalsund. Dette utgjorde litt mindre enn halvparten av de stemmene som ble registrert ved folkeavstemningen.

I forkant av folkeavstemningen ble alle husstandene tilsendt en informasjonsbrosjyre som skulle gi et informativt bilde av hva man ønsket publikum skulle ta stilling til og de valg/muligheter den enkelte hadde. Distribusjon av hefte nådd ikke Kokelv i første omgang, men ble senere ivaretatt med ny utlevering. Muligheten med elektronisk avstemning ble avsluttet 27. mai sammenfallende med muligheten for å forhåndsstemme. Mandag den 30. mai var det kun mulighet å stemme ved å møte opp i et valglokale.

Totalt ble det registrert 533 stemmer, av 881 mulige stemmer. Dette gav en valgdeltakelse på 60,5 %. Dette anses som godt og tilfredsstillende sett opp mot et kommunevalg. Et mindretall av stemmer ble forkastet (2), etter behandling av valgstyret.

Resultatet ble som følger:

Alternativ	Kvalsund	Hammerfest	Måsøy
Ja, Hammerfest & Kvalsund	38,33 %	40,9 %	-
Ja, Hammerfest, Måsøy & Kvalsund	16,51 %	43,2 %	26,5 %
Nei	42,88 %	14,9 %	71,9 %
Blank	1,9 %	1,0 %	1,6 %
Valgdeltakelse	60,5 %	24,3 %	53 %

(Resultater ajourført 31. mai 2016)

I fm bruk av elektronisk avstemning ble det registrert avvik. Dette er både betenkelig og beklagelig. Det elektroniske systemet klarte heller ikke å gi valgfunksjonærene og valgstyret en umiddelbar tilbakemelding etter valget. Dagen etter valget ble det registrert 27 dobbeltstemmer, hvor vedkommende hadde stemt både via nettet og ved oppmøte i valglokale. Rettelse av dette forholdet må gjøres manuelt i systemet, hvor den elektroniske stemmen blir slettet.

SAKSVURDERING:

Kvalsund kommune er inne i en spennende, men krevende prosess i arbeidet med kommunereformen. Det er korte frister til endelig vedtak skal fattes 30. juni 2016. Utfallet av den rådgivende folkeavstemningen er meget viktig for politikerne når en eventuell beslutning om sammenslåing skal treffes. Dersom det er tvil om resultatet av avstemningen er representativt for Kvalsund må det vurderes om den rådgivende folkeavstemningen er valid. Kommunelovens § 39 fastslår at det ikke er lovfestet hvordan slike folkeavstemninger skal gjennomføres i praksis og beskriver heller ingen bestemmelser om når en avstemning skal kjennes ugyldig. Loven sier at det er naturlig at en tar utgangspunkt i regelverket i valgloven.

Valgloven sier at valget/avstemningen skal kjennes ugyldig dersom det er begått feil som antas å ha hatt innflytelse på resultatet. I dette tilfellet har det vært noen problemer med systemet, men etter en helhetlig vurdering kan den elektroniske stemmegivingen betraktes som godkjent. Uansett resultat av en avstemning vil det være kommunestyrets beslutning som er den rettslig og politisk bindende.

Alternativet med en 3 kommuners sammenslåing er ikke lenge aktuell i denne omgangen om en legger folkeavstemningen til grunn. Et klart nei resultat har utelukket i Måsøy i en slik konstellasjon. Resultatet kan vanskelig tolkes som noe annet, selv om det i Hammerfest synes å være et ønske om en slik løsning. Derimot gir avstemningsresultatet i Kvalsund gir grunnlag for tolkning. Isolert sett er det gitt flest stemmer mot en sammenslåing (42,88 %), men det er flere som ønsker en sammenslåing om man legger ja-alternativene sammen (54,84 %). En slik logikk tilsier at det er flere som ønsker en sammenslåing enn de som er imot. På den annen side kan det tenkes at de som stemte for et tre-kommuners sammenslåing ikke ville stemt ja, om det var kun et valg med Hammerfest som mulighet. Det vil kommunen aldri få klarlagt. I lys av dette velger rådmannen å tolke resultatet av avstemningen som at innbyggerne er positiv til en sammenslåing.

Utredningene viser at Kvalsund kommune kan fortsatt ha evne til å stå alene som selvstendig kommune. Dvs. at 0 alternativet er et reelt alternativ, som må vurderes opp mot en sammenslåing med Hammerfest kommune. Likevel er det gode argumenter for en sammenslåing med Hammerfest kommune, spesielt sett opp mot den antatt beskrevne demografi- og folketallsutvikling. Dette gjelder også når en ser hvilke problemer kommunen har med å rekruttere og beholde kvalifisert arbeidskraft. Det er også grunn til å anta at en større kommune vil være mindre sårbar for forhold som kan påvirke tjenesteleveranse til innbyggerne.

Konklusjonen til de utredningsarbeidene som er gjort viser at Kvalsund vil komme bedre ut økonomisk med en sammenslåing, og ha en langt større forutsigbarhet hva angår overføringer fra Staten. Dette er et vesentlig forhold, da det er grunn til å anta at inntektssystemet vil bli gjenstand for revidering i nær framtid. Et godt økonomisk fundament vil kunne sikre gode og etterspurte tjenesteleveranser av tjenester til befolkningen.

Rådmannen har tidligere igjennom analyse kommet med en anbefaling om sammenslåing er det et foretrukket alternativ for Kvalsund kommune, for å kunne yte innbyggerne en best mulig tjeneste i framtiden. Avstemningsresultatet gir en større oppslutning for en sammenslåing enn å stå alene som kommune.

Rådmannens tilråding:

Kvalsund kommunestyre viser til prosessen i fm kommunereformen med utredninger og folkeavstemning som er gjennomført i forbindelse med kommuneproposisjon S 95 - kommunereformen.

På bakgrunn av gjennomført prosess, utredninger og resultatet av rådgivende folkeavstemningen om kommunesammenslåing vedtar Kvalsund kommunestyre å søke om sammenslåing med Hammerfest kommune med virkning senest innen 1.1.2020.

Gunnar Lillebo
rådmann